

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK.....	1
PŘEDMLUVA.....	17
1 ÚVOD	20
1.1 Ochrana tradičních dokumentů.....	20
1.2 Ochrana digitálních dokumentů.....	21
1.3 Ochrana digitálního dědictví	22
2 OBECNÁ GENEZE PROBLÉMU.....	24
2.1 Situace do 90. let.....	24
2.2 Změny od 90. let.....	24
2.3 Potřeba nových ochranných opatření.....	25
3 OBOR DIGITÁLNÍ ARCHIVACE	27
3.1 Digitální archivace	27
3.1.1 Digitální kurátorství	27
3.2 Vznik oboru digitální archivace	28
3.3 Výzkumné projekty.....	29
3.4 Institucionalizace oboru.....	30
4 DIGITÁLNÍ DĚDICTVÍ.....	32
4.1 Digitální dědictví.....	33
4.2 Kulturní instituce	34
4.3 Nové paradigma ochrany.....	35
4.4 Obecné cíle trvalé udržitelnosti digitálního dědictví	36
4.4.1 Uchování	37
4.4.2 Zpřístupnitelnost.....	37
4.4.3 Srozumitelnost.....	37
4.4.4 Dlouhodobý horizont ochrany	38
4.4.4.1 Krátkodobá a střednědobá ochrana.....	38
4.5 Digitální repozitář.....	39
4.6 Příbuzné obory	40
4.6.1 Digitalizace.....	40
4.6.2 Digitální knihovny	41

4.7	Webarchivace.....	42
5	DIGITÁLNÍ DOKUMENT.....	44
5.1	Adjektivum „digitální“	44
5.2	Informace a jejich reprezentace	44
5.3	Granularita.....	45
5.4	Digitální objekt	47
5.5	Datový model podle PREMIS.....	47
5.6	Technický model digitálního objektu.....	49
5.7	Typologie digitálních dokumentů.....	50
5.7.1	Digitalizované dokumenty	50
5.7.2	Výhradně digitální dokumenty	50
5.7.2.1	Digitální publikace	51
5.7.3	Elektronické záznamy	51
6	PŘEKÁŽKY TRVALE UDRŽITELNOSTI.....	52
6.1	Technologická rovina	52
6.1.1	Degradace nosičů.....	52
6.1.2	Technologická selhání.....	54
6.1.3	Technologická zastaralost.....	55
6.2	Informační rovina	55
6.2.1	Formátová rizika	56
6.2.1.1	Zastaralost formátu.....	56
6.2.1.2	Vlastnictví formátu	56
6.2.1.3	Specifikace formátu.....	56
6.2.1.4	Podpora formátu.....	57
6.2.1.5	Robustnost formátu	57
6.2.2	Dokumentace.....	58
6.3	Systémová rovina	58
6.3.1	Správa enormního počtu souborů	58
6.3.2	Identifikace dokumentů.....	59
6.3.3	Digitální práva	60
6.3.4	Integrita	61
6.3.5	Autenticita	61
6.4	Institucionální rovina.....	62
6.4.1	Důvěryhodnost repozitáře.....	62
6.4.2	Ekonomická rizika	63
6.4.3	Organizační a procedurální překážky.....	64
6.4.3.1	Změna ochranného horizontu.....	64
6.4.3.2	Akviziční změny	64
6.4.3.3	Změny rolí a odpovědností.....	65
7	OAIS	66
7.1	Obecné povinnosti repozitáře.....	66

7.2	Model širšího kontextu	66
7.3	Informační model OAIS	68
7.3.1	Interpretační informace.....	69
7.3.1.1	Strukturální informace.....	69
7.3.1.2	Sémantické informace.....	70
7.3.2	Archivační informace.....	71
7.3.3	Informační balíček.....	72
7.3.3.1	Dodavatelský balíček.....	73
7.3.3.2	Archivní balíček.....	73
7.3.3.3	Uživatelský balíček.....	73
7.4	Funkční model OAIS	74
7.5	Migrace	75
7.5.1	Renovační migrace.....	76
7.5.2	Duplikační migrace.....	76
7.5.3	Balíčkovací migrace.....	76
7.5.4	Transformační migrace.....	77
7.6	OAIS jako strategický rámec	77
8	OCHRANNÁ OPATŘENÍ DIGITÁLNÍ ARCHIVACE	78
8.1	Ochranná opatření technologické roviny	78
8.1.1	Výběr vhodných nosičů.....	79
8.1.2	Bitová ochrana.....	79
8.1.2.1	Technologická renovace.....	79
8.1.2.2	Vzdálené zálohování.....	80
8.1.3	Vedlejší technologická opatření.....	80
8.1.3.1	Konzervace technologie.....	80
8.1.3.2	Digitální archeologie.....	80
8.1.3.3	Analogové zálohování.....	81
8.2	Ochranná opatření informační roviny	82
8.2.1	Zapouzdření.....	82
8.2.2	DRS.....	83
8.2.3	Emulace.....	83
8.2.4	Modulární emulace.....	84
8.2.5	UVC.....	84
8.2.6	Formátové strategie.....	85
8.2.6.1	Výběr vhodných formátů.....	85
8.2.6.2	Formátová migrace.....	87
8.2.6.3	Formátová normalizace.....	87
8.2.6.4	Vývoj nových formátů.....	87
8.2.6.5	Charakterizace.....	88
8.2.6.6	Formátové registry.....	89
8.2.6.7	Online formátové registry.....	89
8.2.6.8	Signifikantní vlastnosti.....	90
8.2.6.9	Kanonikalizace.....	91
8.2.7	Metadatová řešení.....	91
8.2.7.1	Archivační metadata.....	93
8.2.7.1.1	METS.....	94
8.2.7.1.2	PREMIS.....	95
8.2.7.2	Metadatová migrace.....	96
8.3	Ochranná opatření systémové roviny	97
8.3.1	Softwarová řešení pro digitální repozitáře.....	97

8.3.1.1	Komerční softwarové systémy	97
8.3.1.2	Opensourcové softwarové systémy	99
8.3.2	Infrastruktura trvalé identifikace	99
8.3.2.1	Globální identifikační systémy	100
8.3.2.1.1	URN:NBN	100
8.3.2.1.2	Handle	101
8.3.2.1.3	DOI	102
8.3.2.1.4	PURL	102
8.3.2.2	Registry identifikátorů	102
8.3.2.3	Resolvery	103
8.3.3	Dlouhodobý management digitálních práv	104
8.3.4	Distribuovaný přístup	105
8.3.5	Gridové technologie	106
8.3.6	Soustavná autentifikace	107
8.3.6.1	Základní opatření soustavné autentifikace	107
8.3.6.2	Autentifikace formátových migrací	109
8.3.6.3	Autentifikace původního kontextu	109
8.4	Ochranná opatření institucionální roviny	110
8.4.1	Certifikační a auditní nástroje	110
8.4.1.1	TRAC	111
8.4.1.2	Katalog nestoru	111
8.4.1.3	DRAMBORA	111
8.4.2	Ekonomické modely	112
8.4.2.1	Modely projektů LIFE	112
8.4.3	Motivační mechanismy	112
8.4.4	Obchodní modely	113
8.4.5	Komplexní plánování	115
8.4.5.1	Plánování repozitáře	115
8.4.5.2	Plánování procesů v repozitáři	116
8.4.6	Řízení digitálního životního cyklu	117
8.4.6.1	Řízení raných fází digitálního cyklu	118
8.4.6.2	Řízení webarchivace	119
9	ANALÝZA VÝVOJE DIGITÁLNÍ ARCHIVACE	121
9.1	Technologická rizika	121
9.2	Emulace a migrace	121
9.3	Formátové a metadatové techniky	123
9.4	Posun ke komplexním ochranným opatřením	124
9.5	Perspektivy digitální archivace	125
10	ZÁVĚR	129
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	133
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK V TEXTU	151
	PŘÍLOHA 1 – VÝZKUMNÉ INICIATIVY	I
	Iniciativy Evropské unie	II

Mezinárodní iniciativy.....	V
Národní projekty.....	VII
USA.....	VII
<i>Projekty do roku 1999</i>	VII
<i>NDIIPP</i>	VIII
<i>Projekty pro důvěryhodné repozitáře</i>	X
<i>Portico</i>	X
<i>Metadatové projekty</i>	XI
<i>Univerzitní projekty</i>	XI
Austrálie	XII
Velká Británie	XIII
Nizozemsko	XV
Německo	XVI
Francie.....	XVII
Nový Zéland	XVII